

Public organization "Vesela Raiduga"

77 Volunteer Battalions Street,
Zaporizhzhia, Ukraine

Email: veselaraiduga@gmail.com
<https://www.facebook.com/veselaraidyga>

mob.096 3636 758

Громадська організація «Весела райдуга»

вул. Добровольчих батальйонів 77, місто
Запоріжжя, Україна

Email: veselaraiduga@gmail.com
<https://www.facebook.com/veselaraidyga>

mob.096 3636 758

ЗАТВЕРДЖЕНО
від 12.01.2026 року
Голова Правління
ГО «Весела райдуга»
Колодяжна Олена

ПОЛІТИКА
захисту прав дітей

Запоріжжя - 2026

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ, ПОНЯТТЯ І ТЕРМІНИ

1.1. Метою цієї Політики захисту прав дітей (далі – Політика) є створення основи для забезпечення того, щоб діти були захищеними від усіх форм насильства та експлуатації в усіх заходах, заняттях, проєктах та іншій діяльності Громадської організації «Весела райдуга» (далі – Організація)

1.2. Ця Політика поширюється на весь персонал, залучений Організацією, а саме працівників/ працівниць, консультантів/консультанток і волонтерів/волонтерок тощо.

1.3. Політика також визначає очікування від партнерів, постачальників та підрядників Організації щодо захисту дітей. Ця Політика доводиться до відома всіх зацікавлених сторін.

1.4. Політика розроблена та ґрунтується на нормах діючого:

1.4.1 Міжнародного права:

Конвенція ООН про права дитини (1989 р.) – це найважливіший міжнародний документ, який стосується захисту дітей. Чотири основні принципи Конвенції ООН про права дитини:

- Право всіх дітей на виживання та розвиток
- Найкращі інтереси дитини як головний чинник у всіх рішеннях, що стосуються дітей
- Право всіх дітей на вільне вираження своїх поглядів
- Відсутність дискримінації

Факультативний протокол до Конвенції ООН про права дитини щодо продажу дітей, дитячої проституції та дитячої порнографії (2000р.); Конвенція Міжнародної організації праці № 182 про найгірші форми дитячої праці (1999р.); Загальна декларація прав людини (1948р.); Женевські конвенції про захист жертв війни (1949р.); Додаткові протоколи (1977р.); Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права (1966р.); Міжнародний пакт про громадянські та політичні права (1966р.) та Факультативний протокол; Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації (1979 р.); Протокол про запобігання, припинення та покарання за торгівлю людьми, особливо жінками та дітьми, що доповнює Конвенцію ООН проти транснаціональної організованої злочинності (2000р.); Резолюція Генеральної Асамблеї ООН «Світ, придатний для життя дітей» (2022р.); Конвенція про права людей з інвалідністю (2007р.); Фундаментальний принцип гуманності (1965р.)

1.4.2. діючого законодавства України:

Конституція України; Сімейний кодекс; Закон "Про охорону дитинства", що базується на положеннях Конвенції ООН про права дитини

1.5. У цій Політиці терміни вживаються в такому значенні:

Дорослий – людина віком від 18 років

Дитина/діти – особа/особи віком до 18 років, які, зокрема:

- належать до будь-якого віку – раннього дитинства, середнього дитинства та підліткового віку
- мають або ідентифікують себе з різною сексуальною орієнтацією, гендерною ідентичністю/ вираженням і сексуальними ознаками
- є переміщеними
- із будь-якого соціального та культурного середовища

Жорстоке поводження з дитиною включає одне або декілька з наведеного нижче:

- фізичне насильство
- сексуальне насильство
- емоційне насильство
- нехтування вихованням
- експлуатацію
- булінг (цькування)
- домагання

Експлуатація дитини означає одне або декілька з наведеного нижче:

- вчинення або примушування іншої особи до вчинення дії чи дій жорстокого поводження з дитиною
- володіння, контроль, виробництво, розповсюдження, отримання або передачу матеріалів експлуатації дітей
- вчинення чи примушування іншої особи до вчинення дії чи дій грумінгу чи онлайн-грумінгу.

Матеріал сексуального насильства над дітьми (також відомий як дитяча порнографія) – будь-яке зображення дитини, залученої до реальних чи імітованих відверто сексуальних дій, або будь-яке зображення статевих органів дитини переважно з сексуальною метою

Захист дітей – дія чи ініціатива з метою запобігання жорстокому поводженню з дітьми або реагування на конкретний випадок такого поводження

Кодекс поведінки – документ, який визначає права та обов'язки всього персоналу Організації, включаючи співробітників/співробітниць та всіх осіб, які працюють під назвою та юридичним статусом Організації

Підрядник – будь-яка особа чи організація, яка працює спільно з Організацією або надає їй послуги, включно з консультантами/консультантками та партнерськими організаціями

Емоційне насильство – невідповідні вербальні чи символічні дії батьків/опікуна щодо дитини або неспроможність протягом тривалого часу забезпечити дитині належне нефізичне виховання та емоційну доступність, через що самооцінка та соціальна компетентність дитини пошкоджуються

Працівник/працівниця як підкатегорія персоналу Організації – будь-яка особа, яка уклала трудовий договір з Організацією

Нехтування – нездатність батьків або опікунів забезпечити дитині (якщо вони в змозі це зробити) умови, необхідні для її фізичного та емоційного розвитку та благополуччя.

Партнер – будь-яка організація, з якою Організація виконує спільну роботу або якій надає кошти для виконання роботи

Персонал – будь-яка особа, з якою працює Організація, незалежно від її юридичного статусу (працівник/працівниця, консультант/консультантка, стажер/стажерка, волонтер/волонтерка)

Фізичне насильство – застосування фізичної сили до дитини, що призводить до заподіяння їй шкоди і включає штовхання, удари, побиття, ногами, кусання, спалювання, струшування, кидання, удушення та отруєння

Сексуальне насильство – використання дитини для сексуального задоволення дорослим або значно старшою дитиною чи підлітком, що включає пестощі геніталій, мастурбацію, оральний секс, вагінальне або анальне проникнення за допомогою пеніса, пальця або будь-якого іншого предмета, пестощі грудей, вуайеризм, екстібіціонізм і піддавання дитини порнографії або залучення дитини до таких дій

2. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ЗАХИСТУ ДІТЕЙ

2.1. Організація визнає, що діти є однією з найбільш вразливих груп суспільства і що всі діти мають право на безпеку та захист. Організація визнає, що запобігання насильству над дітьми, жорстокому поводженню та експлуатації дітей є спільною відповідальністю і що запобігання має першочергове значення для захисту дітей

2.2. Організація вважає першочерговими для захисту прав дитини принципи, включені до Конвенції ООН про права дитини:

- Право всіх дітей на виживання та розвиток
- Якнайкращі інтереси дитини як головний чинник у всіх рішеннях, що стосуються дітей
- Право всіх дітей вільно висловлювати свою думку
- Принцип недискримінації. Організація прагне захищати дітей від експлуатації та жорстокого поводження не залежно від їхньої національності, культури, етнічного походження, статі, релігійних чи політичних переконань, соціально-економічного статусу, фізичного чи психічного здоров'я чи будь-якого іншого чинника дискримінації

2.3. Організація також прагне забезпечити безпечне середовище для будь-якої дитини, з якою вона контактує, шляхом впровадження безпечних для дітей практик у своїй культурі, програмах і діяльності, політиках і процедурах

2.4. В захисті прав дитини Організація зобов'язується:

- захищати права дітей відповідно до Конвенції ООН про права дитини (зокрема, статті 19 зазначеної Конвенції) та інших відповідних міжнародних документів
- забезпечувати безпеку та найкращі інтереси всіх дітей, які отримують доступ до її послуг і програм або беруть участь у кампаніях, добровільній підтримці, зборі коштів, досвіді роботи (незалежно від статі дитини, здібностей чи походження), і, зокрема, мінімізовувати ризики жорстокого поводження,
- покращувати захист дітей під час планування, реалізації та оцінки діяльності та шукати способи врахування голосів дітей у формуванні програм допомоги та розвитку, які стосуються їх
- дотримуватися ключових міжнародних рамок і стандартів

2.5. Організація не буде брати участь або дозволяти використовувати свої кошти для будь-якої діяльності, яка суперечить правам, викладеним у міжнародних документах з прав людини або гуманітарного права, які захищають дітей, зокрема Конвенція ООН про права дитини.

2.6. Нульова толерантність до насильства над дітьми, експлуатації та жорстокого поводження з дітьми Організація:

- рішуче підтверджує, що насильство щодо дітей, експлуатація та жорстоке поводження з дітьми ніколи не є прийнятними в будь-якій формі, місці чи середовищі і що вони мають згубні та часто довготривалі наслідки для дітей, їхніх сімей та громад
- визнає, що хоча всі діти можуть бути вразливими до насильства, експлуатації та жорстокого поводження через свій розмір, вік, фізичну та психологічну зрілість, залежність і брак дієздатності, у деяких ситуаціях деякі діти можуть мати підвищений ризик насильства, зокрема ті, які мають інвалідність та діти, які живуть у районах, що постраждали від катастроф (природних або спричинених конфліктом/війною), або

діти без супроводу і в країнах, де поширені ранні/примусові шлюби та вагітність, а також у зв'язку з каліченням статевих органів дітей

- відповідатиме за захист дітей від будь-якого жорстокого поводження під час виконання своїх програм і діяльності, зокрема діяльності з надання допомоги
- не терпить експлуатації та жорстокого поводження з дітьми, оскільки такі дії виправдовують кримінальні, цивільні та дисциплінарні санкції
- не буде свідомо залучати, прямо чи опосередковано, будь-кого, хто створює неприйнятний ризик для безпеки чи добробуту дітей, і не дозволить таким особам працювати чи контактувати з дітьми
- працює над зменшенням ризиків експлуатації та жорстокого поводження з дітьми, пов'язаних із наданням допомоги, та навчає свій персонал виконувати ці обов'язки
- не фінансуватиме будь-яку організацію, якщо є занепокоєння, що ця організація може не відповідати стандартам захисту дітей у своїй діяльності
- не використовуватиме у своїх інформаційних або рекламних матеріалах зображення дітей або інформацію про дітей, яка може зачепити їхню гідність чи права.

2.7. Розподіл відповідальності за захист дітей. Для ефективного управління ризиками для дітей Організація вимагає відданості, підтримки та співпраці всіх підрядників, організацій громадянського суспільства та партнерів, які реалізують діяльність Організації. Вони повинні офіційно визнати ключові принципи цієї Політики та дотримуватися їх

2.8. Підхід до управління ризиками. Хоча неможливо усунути всі ризики експлуатації та жорстокого поводження з дітьми, ретельне поводження може зменшити ризики для дітей, які можуть бути пов'язані з наданням допомоги. Будь-який ризик захисту дітей необхідно ідентифікувати та документувати під час первинної оцінки ризику та протягом всієї діяльності, що здійснюється Організацією.

2.9. Процесуальна справедливість. Організація використовує справедливі та належні процедури під час прийняття рішень, які впливають на права чи інтереси особи. Організація також очікує від своїх партнерів до тримання цього принципу, реагуючи на занепокоєння або звинувачення в експлуатації та жорстокому поводженні з дітьми

3. ЗАПОБІГАННЯ НАСИЛЬСТВУ НАД ДІТЬМИ, ЇХ ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТА ЖОРСТОКОМУ ПОВОДЖЕННЮ З НИМИ

3.1. Запобігання експлуатації та жорстокому поводженню з дітьми досягається шляхом: доведення цієї Політики до всього персоналу
навчання персоналу - тренінги щодо цієї Політики є обов'язковими для всього персоналу, який контактуватиме з дітьми під час виконання своїх обов'язків. Залежно від функцій відповідного персоналу, навчання може бути зосереджено на підвищенні обізнаності або може бути більш поглибленим.

3.2. Щодо найму працівників/працівниць, чиї функції вимагатимуть від них роботи з дітьми або доступу до них

- здійснення перевірки кваліфікації та рекомендацій колишніх роботодавців, а плани співбесід для найму повинні включати питання, що висвітлюють особливості поведінки особи
- проведення перевірки притягнення до кримінальної відповідальності та надання претендентом довідки про несудимість

- підписання персоналом офіційної заяви про те, що він/вона ніколи не були засуджені, на цей момент не підозрюються та щодо них не здійснюється досудове розслідування за вчинення будь-яких правопорушень, пов'язаних з будь-яким видом шкоди дитині або дітям, і заявити про відсутність будь-яких обставин, які можуть вплинути на їхню придатність до роботи з дітьми (див шаблон у Додатку 1)

4. МЕХАНІЗМИ РОЗГЛЯДУ СКАРГ

4.1. Звіт про порушення.

4.1.1. Увесь персонал, який має підстави вважати, що дитина може бути використана або піддана жорстокому поводженню або що безпека чи благополуччя дитини може бути під загрозою внаслідок дій або бездіяльності персоналу Організації, зобов'язаний повідомити якомога швидше про це керівництво Організації, а також органам поліції, якщо цього вимагають обставини та можлива серйозність дій

4.1.2. Усі повідомлення та занепокоєння, висунуті персоналом, залученими фахівцями, підрядниками, окремими особами в громаді, належним чином документуються, розглядаються та сприймаються серйозно, обережно та своєчасно

4.1.3. Організація вживатиме всіх необхідних заходів проти будь-якої форми помсти з боку персоналу чи інших осіб, які повідомлять про можливі порушення цієї Політики.

4.1.4. Факт жорстокого поводження з дітьми, експлуатації або насильства щодо дітей, вчинених особами, які не є персоналом та залученими фахівцями Організації і не в контексті діяльності Організації, повідомляється до органів поліції: персонал, який це робить, повинен знати про можливі наслідки таких дій, в тому числі для безпеки дітей.

4.2. Розгляд заяв та скарг. Будь-які заяви про жорстоке поводження та/або експлуатацію дітей з боку персоналу, який діє від імені Організації, розглядатимуться на відповідність стандартам, встановленим цією Політикою, міжнародному та національному законодавству.

4.3. У разі необхідності керівництво Організації розробляє план дій щодо захисту дитини або дітей, що включає такі елементи:

- подання повідомлення/заяви про порушення прав дитини до місцевої поліції та/або органу із захисту дітей незалежно від того, чи це вимагається законом
- перенаправлення та підтримка дитини (щодо безпеки, здоров'я, психологічної підтримки тощо)
- внутрішнє управління згідно з процесами, зазначеними нижче, якщо це не кримінальна справа.

4.4. Будь-який процес розгляду таких звинувачень (у тому числі щодо персоналу, залучених фахівців)) буде задокументовано відповідно до нормативно-правової бази і національного трудового законодавства

4.5. Будь-який розгляд таких звинувачень, включаючи можливі дисциплінарні процеси, має поважати права передбачуваних жертв (постраждалих) і передбачуваних правопорушників. Однак це не перешкоджає відстороненню ймовірного порушника /порушниці, якщо їх відсторонення не становить неприйнятної ризику для ймовірної жертви та/або інших дітей.

4.6. Рішення про таке призупинення приймається відповідно до законодавства з належним дотриманням презумпції невинуватості та зобов'язання захищати права та безпеку ймовірної жертви та інших потенційних жертв.

4.7. Будь-який акт експлуатації та/або жорстокого поводження з дітьми Організація розглядає з найвищим ступенем суворості, за результатами вживає дисциплінарних заходів та розірвання контракту з працівником/цею, залученим фахівцем/чинєю відповідно до законодавства

4.8. Усі заяви (скарги), подані добросовісно, розглядатимуться як такі, що зроблені в найкращих інтересах дитини незалежно від результатів їх розслідування.

4.9. Працівника/працівницю, який/яка навмисно робить завідомо неправдивий звіт, може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності.

4.10. Контракт підрядника, який навмисно робить неправдиву заяву, може бути розірвано.

5. СТАНДАРТИ ПРИЙНЯТНОЇ/НЕПРИЙНЯТНОЇ ПОВЕДІНКИ СТОСОВНО ДІТЕЙ

5.1. Усі дії, пов'язані з дітьми, контролюються персоналом, зокрема персоналом тієї самої статі, що й дитина, якщо це посилює захист дітей. Кількість і гендерний баланс персоналу визначаються відповідно до статі, віку та здібностей дітей з урахуванням наявності необхідних навичок та кваліфікації відповідно до обсягу роботи / очікуваної ролі. По можливості, під час роботи поблизу дітей має бути присутнім більше одного дорослого.

5.2. Жодна діяльність або програма не проводиться з дітьми без прямого письмового дозволу їхніх батьків / законних представників або відповідних органів для дітей, позбавле них батьківського піклування.

5.3. Якщо Організація організовує візит, жодна дитина не повинна залишатися без нагляду з відвідувачем/відвідувачкою програми чи заходу

5.4. Персоналу не дозволяється працювати наодинці з дитиною в ізольованому місці або там, де за працівником/працівницею, залученим фахівцем/чинією неможливо спостерігати. Персоналу дозволяється працювати наодинці з дитиною там, де є панелі огляду / вікна у дверях. Організація докладатиме зусиль для забезпечення того, щоб працівник/працівниця, залучений фахівець/чиня, який/яка працює наодинці з дитиною, були однієї статі з дитиною, якщо це буде доцільним для посилення захисту дитини в такій ситуації.

5.5. Персонал не повинен запрошувати дітей без супроводу до себе додому, окрім випадків, коли дітям загрожує безпосередній ризик травмування або фізична небезпека, і в цьому випадку залучений персонал повинен повідомити свою керівницю про необхідність таких дій

5.6. Персонал не повинен спати поруч із дітьми без нагляду, якщо це не є абсолютно необхідним. У цьому випадку персонал повинен отримати дозвіл свого керівника / керівниці та переконатися, що присутній інший дорослий, якщо це можливо, один з батьків або опікун дитини. У всіх випадках персонал має бути однієї статі з дитиною/дітьми.

5.7. Персонал повинен належним чином використовувати будь-які комп'ютери, мобільні телефони, відеокамери, фотоапарати чи соціальні мережі та ніколи не

експлуатувати чи переслідувати дітей або отримувати доступ до матеріалів експлуатації дітей за допомогою будь-яких засобів

5.8. Персонал в комунікації з дітьми не повинен використовувати мову або поведінку, які є невідповідними, агресивними, образливими, сексуально провокативними, принизливими або культурно невідповідними.

5.9. Персонал не повинен застосовувати фізичні покарання до будь-якої частини тіла дитини.

5.10. Персонал повинен дотримуватися норм законодавства щодо дитячої праці.

5.11. Персонал не повинен наймати дітей для домашньої чи іншої роботи, яка є недоречною з огляду на їхній вік або рівень розвитку, зменшує час, доступний для навчання та відпочинку, або наражає їх на значний ризик отримання травми.

5.12. Персонал повинен негайно повідомляти про заяви або звинувачення в експлуатації та жорстокому поводженні з дітьми і недотримання Політики відповідно до процедур і законів України.

5.13. Працівник/працівниця повинен/повинна негайно повідомити керівницю Організації про висунуті йому/їй звинувачення, судимості, що пов'язані з експлуатацією та жорстоким поводженням з дітьми, що виникли до або під час роботи в Організації.

5.14. При фотографуванні/зйомці дитини або використанні дитячих зображень для робочих цілей персонал повинен:

- отримати інформовану згоду від дитини та її батьків або законних представників перед фотографуванням чи зйомкою дитини
- у рамках отримання згоди пояснити, як буде використано зображення чи запис
- дотримуватися місцевих традицій або обмежень щодо відтворення особистих зображень перед фотографуванням або зйомкою дитини
- забезпечити, щоб фотографії, фільми, відео та диски представляли дітей гідно та з повагою, а не вразливо чи покірно

5.15. Діти повинні бути належним чином одягнені, а не в позах, які можуть розцінюватися як сексуальні

- переконатися, що зображення чесно відображають контекст і факти
- переконатися, що назви файлів, метадані чи текстові описи не розкривають персональну інформацію про дитину під час надсилання її зображень в електронному вигляді або публікації зображень у будь-якій формі.

6. СТАНДАРТИ, ЯКІ ОЧІКУЮТЬСЯ ВІД ПІДРЯДНИКІВ, ПОСТАЧАЛЬНИКІВ І ПАРТНЕРІВ

6.1. Організація очікує від своїх підрядників і партнерів:

- Офіційно визнати та дотримуватися основних принципів цієї Політики, описаних вище в розділах

- Вжити негайних заходів, якщо у партнера або підрядника є підстави вважати, що працівник/працівниця або будь-яка його/її діяльність може порушувати вищезгадані ключові принципи.
- Негайно повідомляти Організацію, якщо будь-який персонал, який фінансується Організацією, звинувачується, заарештовується або засуджується за кримінальні злочини, пов'язані з експлуатацією та жорстоким поводженням з дітьми.
- Погодитися з тим, що будь-який контракт або угоду між Організацією і цим підрядником або партнером може бути розірвано у разі серйозного або повторного порушення вищезазначених ключових принципів та/або невжиття відповідних заходів у разі виявлення порушення цих принципів.
- Погодитися з тим, що Організація може порушувати перед підрядником або партнером питання про ними дотримання цих принципів, у тому числі за допомогою аудиту на запит Організації або інших заходів.
- Докладати всіх зусиль для просування та посилення захисту дітей серед свого персоналу. Положення, необхідні для виконання вищезазначених зобов'язань, включаються до відповідних шаблонів контрактів та угод.

7. ОBOB'ЯЗКИ

7.1. Ця Політика є внутрішнім документом Організації та має обов'язковий характер. Усі без винятку співробітники, залучені фахівці, волонтери, постачальники Організації повинні дотримуватись умов Політики при виконання своїх зобов'язань

7.2. Контроль за дотриманням положень цього документу покладено на Голову Правління.

7.3. Перегляд цього документу та внесення змін до нього здійснюється за необхідністю та затверджуються Правлінням ГО «Весела райдуга»